

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA
— — —
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Dinarul Sf. Petru

(+) Ultima scrisoare cerculară către clerul arhidiecezan face cunoscut că modesta sumă colectată de Crăciunul anului trecut ca „Dinar al Sf. Petru” a ajuns la destinație, și că Sf. Părinte a primit cu multă plăcere și deosebită mângâiere obolul nostru, exprimându-și mulțumita Sa tuturor fiilor Săi cari au contribuit și și-au manifestat astfel alipirea și dragostea față de Sfântul Scaun al Romei”.

Bucuria și mângâierea Sf. Părinte nu poate decât să umplă de aceleași simțăminte pe toți câți au contribuit cât de cât la cauza care le-a dat naștere. Și nici că se poate altfel, când ne gândim că Vicarul Domnului, deși n'are alte surse de venit decât daniile vizitatorilor Vaticanului și milostenia marimimoasă a fiilor Săi de bine din lungul și largul lumii, totuși e împovărat de grija a nenumărate instituții, organizații, mișcări, inițiative, lipsuri și mizerii ce așteaptă ajutorul Lui.

Inima actualului Pontifex Roman, cu bună-tatea ei, e carte deschisă tuturor. „Cândindu-mă adesea că numărul păgânilor e socotit la un miliard, sufletul Meu nu mai află odihnă”. De doisprezece ani și mai bine, de când cărmuiește corabia mântuirii, n'a pierdut o clipă din ochi pe cei ce se sbat în înțeleștarea morții cu valurile pieririi, în noapte și departe de liman, și n'a întredăsat un singur prilej de a le da mână de ajutor. Parcurgând statisticele pontificatului lui Piu XI, academicianul francez Georges Gogau nu pregetă să afirme că în cei dintâi opt ani ai acestui pontificat s'a creiat mai bine de o treime a vicariatelor, prefecturilor, eparhiilor, arhidiecezelor etc. misionare, iar specialistul în materie, P. Charles S. I., declară că în același răstimp s'a venit o nouă stațiune misionară pe fiecare lună. Din 1922 și până în 1934 Europa și America, grație insistențelor și jertfelor „Papii Misionarilor”, au dat peste 5000 misionari, iar numărul preoților indigeni s'a dublat, intensificându-se astfel pe toată linia apostolică ce a adus în acești doisprezece ani mai bine de șapte milioane, și jumătate de păgâni în sânul Bisericii lui Hristos. Personalul și uriașul aparat misionar (școale orfelinat, seminarii, biserici, spitale, tiparnițe ș. a.) reclamă însă jertfe bănești imense. Și cine altul are aici partea leului, dacă nu Părintele Creștinătății, din scaunul lui Petre?

Dar și în afară de mizeria celor ce zac întru întuneric și umbra morții, care altă mizerie și-a ridicat glasul și Piu XI să nu fie răspuns cu fapta milostivirii? Trecem peste clădirile parohiale, lăcașurile de închinare, seminarile eparhiale, institutele culturale, colegiile universitare ridicate din dărnicia Sa (Blajul Bucureștii, Clujul și Obreja fie pomenite și ele în trecut), și trecem peste acestea, căci sunt oarecumva în familie, și ne oprim puțin pe-un alt tărâm al binefacerilor acestui Părinte cum nu mai este altul, afară de Cel ceresc: Bolșevicia înfometată, în 1923. Prin „Liga pentru Orient” Sf. Părinte a hrănit în acel an de jale mai bine de 160.000 de Ruși în primejdia morții de foame, mai împărșind și peste 120 burse la studenții Ruși și alți răsăriteni. Cu sfârșitul aceluși an daniile Papii pentru năpăstuiții din Sovietia și Europa Centrală treceau binisor peste șasezeci milioane lire italiene...

Banii cari intră în mâna Papii, nu intră în mână moartă. Horum meminisse juvat, acum și mai târziu, de câte ori se va colecta pentru „dinarul Sf. Petru”. Asta pentruca totdeauna daniile noastre să fie făcute cu drag și cu mână largă. Cât mai largă.

Necredința intelectualilor

Reflexii la o problemă chinuitoare a zilelor noastre

de GAVRIL TODICA

În nr. 7-8 al revistei AGRU din Cluj, pâr. Tăutu pune și discută problema următoare: „Țin medicii — și putem spune în general, intelectualii noștri — la Evanghelle mai mult, și la creștinismul aducător de adevărată civilizație, ori la elucubrațiile pseudoștiințifice ale unor corifei atești și liberugetători, ca Haekel et Comp. și cei de teapa lor?”

Eu voiu discuta problema din alt punct de vedere, sub alt aspect, iar nu sub aspectul exclusiv al doctrinei creștine, cum face pâr. Tăutu.

Mai întâiu, e un fenomen general incontestabil, că oricât de solidă educație creștină ar avea tinărul elev, îndată ce trece la științele pozitive, naturale și experimentale, el începe a se clătina în credința-i de până acuma. Nu-l mai satisface concepția biblicodogmatică, cu argumentația ei.

Oare de ce?

Din simplul motiv că nu o poate împăca cu faptele brutale, cu fenomenele, evidente, ce i-se pun înainte; cu logica severă a raționamentelor pozitive.

În adevăr, când începi a studia *meteorologia* și construcția parafulgerelor, trebuie să lași la o parte concepția poetică despre Iupiter tonans și despre Aeolus cu vânturile lui închise în peșteri. Dar nu mai puțin trebuie să lași la o parte și concepția biblică exprimată în psalmi: „Ridicând norii dela marginea pământului, fulgerele spre ploae le-a făcut. Celce scoate vânturile din vistierile sale”, etc. Când începi a studia *anatomia* și *fiziologia*: trebuie să lași la o parte Testamentul vechiu. Când începi a studia *astronomia*: trebuie să lași la parte „sferele de cristal” și toate plâsmuirile poetice încântătoare, ce le aveau unii SS. Părinți despre bolta cerească și despre corpurile cerești.

Și așa mai departe, în toate domeniile științelor pozitive, naturale și experimentale. Ici lasă la o parte, colo nu trebuie, dincolo nu se poate aplica... până te pomenești că întreagă construcția științifică se face fără nici o intervenție a concepției biblice, care — în fond — nici nu este și nu a putut fi științifică, în sensul modern al cuvântului.

Șovăirea, clătinarea, criza studentului în ale credinței devine inevitabilă. Și e foarte firească. Ar fi de mirat dacă nu ar fi așa.

Criza o cunosc și din viața mea proprie. În copilărie nu cunoșteam și nu admiteam altă concepție despre lume decât cea creștină. Când am început a mă pasiona de studiul științelor fizico-chimice, de astronomie, de matematici: nu mai simțiam atragere deosebită de a bate drumul bisericilor. Buzuna-

rele îmi erau garnisite cu volumașe de astronomie și chimie, cu carnete și file pline de formule chimice și matematice! Le mai păstrez și astăzi, ca relicvii...

Apoi a dat Dumnezeu de s'a învârtit roata înaintea nasului meu. Mi-s'au îmbulzit, și am constatat, *alte fapte și fenomene*, frapante, incontestabile, dar cari nu se mai pot explica cu formulele științelor pozitive. Aceste m'au convins că există factori imponderabili, cari, între împrejurări, îți dau peste cap planurile cele mai solid calculate.

Sau încă și-a propus să strice biserica creștină din Damasc, dar pe drum... a devenit Paul. Cel mai mulți intelectuali apucând în vârtejul daraverilor și seducțiilor lumești nu se mai pot smulge din el. Perzistă în filosofia ușoară, ce le-o dă vieța comună, cu bucuriile ei materiale.

Ei însă ar trebui să știe, tot din științele pozitive, că o teorie cât de solidă, îndată ce e contrazisă de un singur *fapt* bine precizat, teoria nu se mai poate susține, și devine relativă, caducă, sau chiar bună de pus în arhivă.

Mijlocul cel mai indicat pentru „reîncreștinarea intelectualilor” noștri nu pot fi decât exclusiv îndemmurile frumoase, predicile strălucite. Acestea toate sunt numai frage, de efect trecător, sau nul.

Trebulesc *fapte*.

Din experiența proprie știu, că numai fapte și fenomene incontestabile m'au putut convinge că... „Iul Dumnezeu toate li sunt cu puțință”. Că alături de faptele brutale, experimentale, cari formează obiectul științelor pozitive-empirice, mai există și alte fapte și fenomene, precise, de ordin sufletesc, imponderabile, dar superioare celor precedente.

La această criză sufletească a intelectualilor — prin care am trecut și eu — m'am cugetat, când am adunat, cu oarecare sistem, o serie de fapte și le-am expus într'o scriere specială: „*Filosofia faptelor*”, volum gata de tipar.

Mulți medici și oameni de știință ar avea ocazie de a se „converti” studiind bunăoară faptele dela Konnersreuth (Tereza Neumann). Precum s'au și convertit mulți.

De ce nu o fac?

Călătoriile la Lourdes și la Konnersreuth i-ar costa mai puțin decât vilegiatura dintr'un singur an, pe nu știu unde.

Pentru observarea eclipselor solare se fac expediții costisitoare până pe insulele cele mai necunoscute ale Oceanului Pacific.

Pentru observarea fenomenelor extraordinare sufletești nu merită oare să facă nici

un sacrificiu intelectualii noștri cu dare de mână?

Dacă, prin concursul împrejurărilor, cineva ajunge la necredință: cazul e explicabil și scuzabil. Dacă însă, prin concursul altor împrejurări, cineva are ocazia de a se converti, și nu o face, atunci scuza nu mai are loc.

Pe intelectuali de aceștia numai timpul și suferințele îi vor aduce la viață nouă.

Numele lui Dumnezeu în diferite limbi ale pământului. S'a făcut deunăzi o statistică interesantă, cu obiectul: numele lui Dumnezeu, așa cum îl exprimă diferite neamuri ale globului. Publicată în *New-York Herald*, această statistică arată că numele preasfânt al Ziditorului a toate se exprimă:

În evreește: *Elohim*; turcește și pe l. arabă: *Allah*; în bengaleză: *Ișvar*; în l. chaldei: *Elah*; grecește: *Theos*; în l. dorică: *Ilos*; în limba latină: *Deus*; în l. spaniolă: *Dios*; în l. pernană: *Biosajo*; în Catalaonia: *Deu*; în Portugalia: *Deos*; în Irlanda: *Die*; în dialect de Provence: *Diou*; în Egipt: *Tenn*; în vechea l. egipteană: *Teut*; în dialect breton: *Doze*; nemțește: *Gott*; pe l. olandeză: *Goat*; englezește: *God*; pe l. persiană: *Godā*; în limbile daneză și șvedeză: *Gud*; în Islanda: *Gou*; în Grönlanda: *Gudib*; rusește: *Bog*; în l. polonă: *Bung*; românește: *Dumnezeu*; ungurește, modern: *Isten*; (antic: *Ištu*); pe l. lapponă: *Jumbel*; în l. finlandeză: *Jumala*; în Tahiti: *Atua*; în Hawai: *Akua*; pe insulele Fidji: *Kalon*; în chinezește: *Pussa*; în l. japoneză: *Kamisama*; în Madagaskar: *Annor*; pe limba vrăjitorilor: *Orsi*; în l. armorico: *Teuti*; în l. indostană: *Rain*; l. tătară: *Magatal*; l. zemoliană: *Felizo*; în l. coromandel: *Brama*. — Preamărit fie acest nume, ori în ce limbă s'ar rostii!

Bilanțul unei gestiuni. Închindu-se, la 30 Iunie c., gestiunea primului an a „Fondului de ajutor momentan” din eparhia Maramureșului, Ordinariatul respectiv s'a simțit dator să orienteze clerul eparhial asupra situației acestui așezământ de mare însemnătate, și care s'a dovedit și deplin viabil și de cel mai mare folos practic. Reșinem, din Cercularul

diecezei maramureșene, elocventele note informative:

La 30 Iunie c. fondul a avut 258 membri, ale căror cotizații statutare au acoperit ajutorul momentan de câte 55,500, respectiv, în ultimele două cazuri, de câte 56,000 Lei, pus la dispoziția familiei următorilor 4 preoți repausași în acest răstimp: Ioan Harajda din Turulung, Clemente Zlepko din Siret, Iuliu Dragoș din Vad și Coloman Panczner din Coștiul. Tot din aceste cotizații s'a alimentat, cu cele 10% statutare, fondul subsidiar pentru ajutorul de boală, din care s'au votat până acum următoarele ajutoare: Lei 2000 Onoratului Titu Berinde din Sighet, Lei 5000 Onoratului Leon Porodco din Cacica și Lei 5000 Onoratului Alexandru Erdöss din Certeze.

Pentru mai deplină orientare încreștăm și noi, după acelaș Cercular, și suma de 374,850 Lei, la cât se cifrează volumul întreg al operațiunilor întâlului an, cerute de statutele numitului fond, și că soldul real dela data încheierii gestiunii este, pentru fondul de ajutor momentan, cel rezultat din cele două cote inițiale, iar pentru fondul subsidiar remanența de 12,900 Lei. — Doamne ajută!

Tot dor de mai bine

— Pe marginea unei întâmplări —

Un gând duce la altul, pentru că la urmă să se ajungă la lecurea a ceea ce doare mai tare. — În lumea de azi, când orice acțiune își primește valoarea aproape exclusiv dela intensitatea circulației de idei și fapte, nu e mirare că ne interesează problema contactului pe care trebuie să-l aibă preoții unii cu altul, mai ales că dela ei să așteaptă să producă valori veșnice.

Păr. Ioan Brânzeu revine asupra acestui lucru în numărul trecut al „Unirei”.

Evident, pentru susținerea nivelului spiritual, pentru rezolvarea multor cazuri de viață sufletească și pastorală, și mai ales pentru unitatea de spirit supranatural, e necesar ca preotul să aibă ambientul corespunzător, unde să-și poată spune toate planurile

și durerile, și de unde să poată primi întregirea lor și mângălerea de lipsă, plus o bogată doză de încurajare și de susținere. Mai mult, e chiar necesar ca legătura să se facă pe cât se poate mai constant, între ceea ce se numește centru și preoții risipiți pe toate me-leagurile unde se află vreo oale rătăcitoare în căutarea căreia e trimis de biserică și de dragostea Aceluia care l-a iubit pe el mai întâi.

Dar contactul acesta presupune unele posibilități. Mai întâi să se creadă că e de parte orice jenă de convenire cu preoții din „Provincie” și că nici gândul ei nu s'a zămislit în inimile noastre. Dar se cere posibilitate fizică. În timpul anului școlar pentru cei ziși dela „centru” e exclusă aproape orice deplasare, fiind pe primul plan obligația catedrei. În timpul vacanței pleacă toți câți pot pleca, dar numai acolo unde sunt cereri. Căci afară de vizitele oficiale, cum ar fi prezentarea cultiva în vre-un sat unde nu e chemat și unde, mediul nu este pregătit? Cum vine el să-și impună sfaturile sale?

Misiunile se fac ce-l drept de obicei când sunt două sărbători apropiate. E drept și aceea că reverendisimul Păr. Roșianu a spus nu de mult că, Reuniunea de misiuni e gata să susțină cheltuielile oricărui preot care ar merge la sate și numai pe o zi de Duminecă. Dar cereri pentru acestea cazuri nu prea sunt.

Atât pentru posibilități, rămânând ca sigur că oricare preot din cura animarum, dacă va cere vizita unuia dela centru, fie și numai pe o zi de Duminecă, se va face tot posibilul să fie satisfăcut, mai ales în timpul vacanței.

Ce privește reuniunile mariane preoțești pe districte, e o idee cât se poate de nobilă. Dar fiind reuniunea mariană o acțiune la care se angajează oamenii de bună voie, nu ar reuși, pentru că într'un district, fie și mai mare, se pare că ar fi elemente voluntare prea puține pentru a putea ține contact des, fără deplasări prea îndepărtate.

Cercurile culturale preoțești apoi, sunt realizabile numai dacă sunt impuse; dar atunci intrăm iarăși într'un cerc neplăcut.

Este, cred, mult mai realizabilă ideea unei tovărășii a preoților căsătoriți, așa cum și-au

Foiața „Unirii”

Din poezia populară

— note comparative —

(1) de Gh. I. Biriș

În ediția din 1862 a „Poeziilor populare”, Vasile Alexandri remarcă, în nota atașată poeziei „Mănăstirea Argeșului”, motivul poetic identic cu al poeziei sârbești „Zidăne Skadra”.

Intr'adevăr, ceea ce face apropierea dintre aceste două poezii populare (de altfel și dintre poezia bulgărească „Struna nevesta”) este identitatea cadrului poetic și comunitatea sentimentului ce se deprinde din ele. Atât poezia românească, cât și cea sârbească, încep cu o atmosferă epică pentru a se restrânge apoi din ce în ce mai mult la redarea simțirii calde, filtrată prin tristețea unui sfârșit de tragedie antică.

Lirismul e nota precumpănitoare (mai ales în poezia românească), care îmbină elementele epice, — ceea ce mă face să cred că la originea celor două poezii a stat durerea reală și puternică a unei individualități poetice. Tragedia sincer simțită a unui îns și-a găsit expresia simbolică în aceste balade. Plecând deci dela nucleul primar: sacrificarea a ce are omul mai scump, pentru ajungerea la realizarea unui ideal (care dă întreagă va-

loarea unei vieți), fantazia populară a adăugat elemente noi, străine, întregind cadrul poetic și ridicând durerea individuală la gradul de simbol. Nu creațiile inițiale colective, precum în cântecele eroice, în care sentimentul central e compus din fragmente, — ci creațiile individuale, manifestare a unei dureri proprii și sincere, exprimată în cântec. De aici lirismul de o cuceritoare tărie...

Sunt sentimente generale ale sufletului uman, sentimente care formează baza ființei noastre, și care, într'un anumit stadiu al evoluției umane, sunt generatoare de credințe și obiceiuri. Un astfel de sentiment este sentimentul mitic, care stăpânește sufletul primitiv, prea puțin stăpânit de rațiune. Acest sentiment a devenit cheia care explică minunile și deschide tainele pentru popoarele puțin evolute.

Tot așa, într'un moment dat, popoarele din Peninsula Balcanică legau de unele momente însemnate din viața umană, sau de unele opere ale genului uman, raționamente miraculoase. Vechea credință că, la baza marilor înfăptuiri trebuie să stea o jertfă umană, a dus la cele două poezii populare: „Mănăstirea Argeșului” și „Zidăne Skadra”. De altfel această credință mai dăinuie și azi sub diferite aspecte.

Pornind dela o realitate: Mănăstirea Curții de Argeș, orașul Scutari, realizări măiestre ale unui trecut creator, a căror frumusețe încremeneau ochii trecătorilor în uimire, s'a căutat

descoperirea jertfei umane care a stat la temelia lor. Și jertfa trebuia să fie mare, căci puternice se înălțau zidurile cu creștetul în tărnie. De aceea în „Mănăstirea Argeșului” jertfa e chiar soția Meșterului Manole, care întrece în măiestrie pe cei „nouă zidari, nouă meșteri mari” decât care „alții nici că sunt pe acest pământ”. E suprema jertfă a celui mai mare dintre ei, care a rupt din sufletul său temelia clădirii. În „Zidăne Skadra” jertfa e soția lui Goiko, cel mai tânăr și cel mai bun dintre cei trei frați Mrnjavcevic.

Vasile Alexandri spune: „Poporul crede că o zidire nu poate avea trănicie dacă nu se îndeplinesc oarecare datine mistice, precum de pildă îngroparea umbrei unui om în temelia. Pietrarilor au obiceiul a fura umbra cuiva, adică a lua măsura umbrei cu o trestie și a zidi apoi acea trestie în talpa zidirei. Omul cu umbra furată moare până în 40 de zile și devine stafie nevăzută și geniu întăritor al casei”.

La început însă jertfa trebuia să fie sângeroasă și crudă, ca o fatalitate dureroasă și dulce prin efectele ei târzii.

În orice caz, pentru expresivitatea poeziei jertfa sângeroasă e necesară.

Rezumând cele spuse: Identitatea motivului poetic se explică prin conviețuirea celor trei popoare (Români, Bulgari, Sârbi), ajunse la același stadiu de evoluție; prin credința că la baza lucrurilor mari stă o jertfă umană, credință izvorită din tendința popoarelor pri-

fixat-o și cei celibi, ținând evident seama de toate condițiile în cari trăesc, principalul fiind să se ajungă la practicarea unui program spiritual fie și sumar conținând numai ceea ce are biserica noastră, care cunoaște prea bine greutățile miniștrilor săi. Dar un program care, fiind bine practicat, să dea fiecăruia certitudinea că nu e singur, nici izolat ci, că o biserică întreagă plămădește prin el sufletul fiecărui preot.

Atunci contactul va fi ușor, căci noi vom fi vii, atunci reuniunile mariane vor învia și AGRU-I va trăi.

Pr. Liviu Chinezu

Revărsări ale harului. Informațiile noastre privitor la *misiunile populare* ținute mai în urmă caută să le completăm cu altele noi. Ceea ce numai bucurie ne poate cauza atât nouă, cât și tuturor celor ce iubesc creșterea întru Domnul a frașilor lor.

Așa, ni-se comunică din *Rodna*, că acolo pâr. *Dr. Avram Cosma*, prof. de teol. în Cluj, a vestit cu rod îmbelșugat cuvântul Domnului în zilele de 4—6 August c. Au participat și credincioși din parohia învecinată Materu, cari au venit în procesiune cu preotul lor în frunte. La mărturisiri au dat ajutor pe lângă preoșii din loc și frașii în Domnul din parohiile dinprejur. Cu prilejul sf. misiuni s'a sfințit o cruce comemorativă, iar de încheiere s'a făcut o impresionantă procesiune euharistică.

Tot atunci s'au ținut sf. misiuni și în *Săbișa*, filia parohiei Iiba. Cu conducerea lor s'a ostenit pâr. *Ioan Medan*. Rezultat nespuse de îmbucurător (575 mărturisiri și cuminecări). La această sărbătoare a săbișenilor au luat parte, în procesiune, și credincioși din *Cărlău* și *Seini*. Totodată s'a făcut primirea solemnă alor 72 membri în Reuniunea Mariană, spre cea mai mare mângăiere a pâr. *Patriciu Birlea*, păstorul lor sufletesc.

În arhidieceză, de Schimbarea la Față, au avut loc foarte rodnice deprinderi sufletești în *Dârlos*. Parohie mică, numărând, relative, mulți neorustici (romi) între credincioșii săi. Vorba pâr. *Liviu Chinezu* din *Blaș* a pătruns adânc în suflete, înduplecând la 100 de inși să se apropie de Sf. Taine.

Aceeaș muncă în ogorul sufletelor a săvârșit-o de Adormirea Precuratel (14—16 Aug. c.) pâr. *Dumitru Neda*, redactorul nostru, în *Straja* pâr. V. Gherman. Biserica a fost mereu tixită la toate cuvântările. La foarte numeroasele mărturisiri înregistrate au dat ajutor și frașii preoșii din jur. Precum și pâr. prof. *Șt. Manclulea*, fiu al acestei comune și o bună vreme păstor sufletesc al ei. De notat că și aici, ca la *Săbișa*, din acest prilej s'a făcut primirea sărbătorească alor patruzeci și mai bine de membre și membri în Reuniunea Mariană.

Cum se pregătește pacea. În fiecare zi ni-se asigură, iară și iară, pacea pe decenii înainte. Până și Germania face declarații categorice și liniștitoare. Zilnic se scriu și se subscriu noi pacte internaționale, tot pentru asigurarea păcii.

În aceeași vreme, industria de armament merge strălucit în toată lumea. Și tot mereu aflăm de noi și îngrozitoare descoperiri geniale, menite a distruge într'o clipă civilizația clădită prin muncă de veacuri. — Se știe, de pildă, că tunurile, tankurile, submarinele și avioanele de astăzi sunt incomparabil mai „perfecte”, decât cele din 1918. Urmează invențiunile extraordinare în ale chemiei. Dol ingineri de la *Davy-Faraday Laboratory* au aflat o materie din care emanează raze de putere necunoscută până azi. Ele topesc în 8 secunde o placă de 1 m. grosime din cel mai bun oșel *Martini*. Să ne închipuim acum, că din avioane se vor arunca bombe umplute cu astfel de materie! — Fizicianul *Longoria*, din *Cleveland*, a găsit niște raze nevăzute, cari produc hemoragii mortale în toate vietățile cu sânge cald, pe tot teritoriul pe care se împărășie. Și nu-i poveste cu această invenție. A trebuit și intervenția guvernului, care a oprit să se facă experiențe cu ele.

Asta-i realitatea. Ce plătesc în fața ei, interminabilele și infructuoasele conferențe de desarmare?! — Este o nebunie sinistă, cu perspective înfloritoare. *Benedict XV* spunea, că războiul mondial a fost „sinuciderea Europei”. Ce va fi cel viitor, în care oamenii se vor omorî incomparabil mai sigur, mai iute, mai rațional decât cu „manevrele generale” din 1914?!

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a făcut, mai nou, următoarele schimbări în sânul clerului eparhial: pâr. *Augustin Folea*, viceprot. Mediaș, a fost numit director al Cancelariei mitropolitane și protopop onorar; pâr. *Ioan Crișan*, notarul consistorial, a fost distins de protopop onorar; asemenea și pâr. *Emanoil Popa*, paroh II București. Au trecut apoi, ca administratori parohiali, pâr. *Flavin E. Călugăru* din *Alma la Gbelința*; *Eugen Bârșan* din *Cacova la Dumitra*; pâr. *Ioan S. Suciu* din *Poiana Mărului la Teleacul*, iar pâr. *Silviu R. Marian* din *Turdaș la Sâmpetru de Câmpie*. — Pâr. *Teofil Hossu* din *Milaș II* a fost numit paroh în *Milaș I*.

Sfântul Părinte despre filmele l-morale. Zilele trecute Sf. Părinte a primit în audiență, la *Castelgandolfo*, reprezentanții societăților cinematografice internaționale. Folosindu-se de ocazie, Capul creștinătății, a ținut să accentueze cu deosebit aplomb în fața celor prezenți și în auzul lumii întregi, că rostul cinematografului nu e ruina sufletească a mulțimilor, ci zidirea și orientarea în spre mai binele etc. După aceea a trecut la rezultatele splendide ale mișcării ce s'a pornit în America pentru purificarea ecranului, dovedind o uimitor de minuțioasă informație în cauză. Mișcați de cele auzite, trimișii societăților cinematografice au promis că vor face totul pentru ca de aci încolo lumea filmelor să fie purificată de tot ce nu-i slujește spre laudă din punctul de vedere al moralei creștine.

Banchet cum n'au mai văzut Bucureștili. E banchetul dat, în seara zilei de 14 August c., din inițiativa d. *Grigore Filipescu*, în cinstea d. *Iuliu Maniu*. Au participat peste 3000 de persoane din toate părțile țării, și de diferite credințe politice. Faptul se consideră ca un eveniment de însemnătate excepțională, și e comentat pe larg de toate gazetele din capitală și provincie. Se spune c'ar fi participat și vre-o 40 ziariști străini. Cuvântul-răspuns al sărbătoritului a impresionat profund prin seninătatea și francheța sa superbă.

mitive de a da o explicație miraculoasă operelor mari pe care un trecut creator le-a lăsat.

2.

Trecând la forma în care s'a îmbrăcat acest puternic sentiment individual, înălțat la un nivel simbolic, observăm diferențe pe care ni le explică doar cunoașterea sufletului celor două popoare, alcătuit fiecare din alte năzuințe și alte suferințe.

Poezia românească *Mănăstirea Argeșului* e compusă din versuri de 5 picioare, cu rime aspre și întregi, bine ferecate, care lasă o impresie de trăinicie, — și în care sunt ticluite cele mai frumoase din poeziile noastre populare, precum *Miorița*, sau acest splendid cântec din *Basarabia*, din colecția *Ion Pillat*:

„Floare, floricea,
Mai zi, puica mea,
Cum ziceai aseară
Pe din jos de moară.
Cum ziceai, ziceai,
Inima-mi rupeai;
Mai zi înc'odată
Și mi-o rupe toată!”

E interesant de urmărit începutul poeziei românești, asemănător cu al *Mioriței*, care zugrăvește mișcări grele de drum lung spre descălecat:

Pe Argeș în jos,
Pe un mal frumos,

*Negru Vodă trece
Cu tovarăși zece,
Nouă meșteri mari,
Calfe și zidari,
Și Manole zece
Care-i și întrece.
Merg cu toți pe cale
Să aleagă'n vale
Loc de mănăstire
Și de pomenire.*

În poezia sârbească acest preludiv, care descopere hotăriri mari și cumpănire multă, lipsește. Se intră mai curând în ilustrarea străduințelor zadarnice. Cu toate acestea nu lipsește gândul mare de biruințe arhitectonice:

„Trei frați zidiră o cetate,
Trei frați, trei Mrnjavcevic.
Primul era Regele Vutosin.
Al doilea era Voevodul Ugliesă,
Al treilea Mrnjavcevic era Goiko.
Zidiră orașul Skadar pe Bojana,
Zidiră orașul trei ani de zile,
Trei ani cu trei sute de meșteri
Nu putură ridica temelii,
Cu atât mai puțin să zidească cetatea”.

În *Mănăstirea Argeșului*, epizodul cu clobănașul care a văzut „zidul părăsit și neisprăvit” denotă o înfrângere anterioară, primul indiciu al înfrângerii ce va urma — ca un semn mare al celor de dincolo de trup. Și

fiindcă de sus venea oprirea, pledeca înfăptuirilor lor, din necunoscut trebuia să le sosească și leșirea din impas. Lui *Manole* „o șoaptă de sus” îi arată scăparea. Visul însă i-a fost fatal căci lovitura avea să-l doboare chiar pe el, asupra căruia apăsa gloria sau moartea.

În poezia sârbească (cf. *Auguste Dozon: L'épopée serbe*) se intercalează un epizod care arată și mai mult inutilitatea străduințelor umane fără un ajutor ceresc. *Vila*, zeița, strigă din munte *Regelui Vukasini*: „Nu te mai chinul *Rege Vukasini* și nu mai risipi bogățiile tale. Tu nu vei ști să zidești temelii, cu atât mai puțin să innalți zidurile, până ce nu vei găsi două persoane cu același nume, *Stola* și *Stolan*, frate și soră, și numai clădindu-i pe aceștia în zid, zidurile vor sta ca să innalți cetatea”. *Regele Vukasini* trimite pe sluga sa *Desimir* cu 6 poveri de aur până la capătul pământului să găsească și să aducă persoanele cerute de *Vila*. *Zadarnice* rămân străduințele lui, căci intenția zeii era de așa fel...

Acest epizod, încheind oarecum desfășurarea acțiunii, ar însemna că pentru acțiunile de mare suflu ni se cere suprema jertfă, pe care însă noi niciodată, în slăbiciunea noastră, n'o putem aduce prinos destinului. Prea mult ni se cere și prea ne învinge neputința pe care o nutrim cu sângele nostru.

Școală și caracter. Dr. M. C. Javle este primarul marelui oraș Bombay. În această calitate, deși necreștin, a ținut să asiste la serbarea de sfârșit de an a școlii catolice San Sebastiano. A ținut și o cuvântare. A avut cuvinte însușite pentru școala catolică din India și, în special, pentru necesitatea educației religioase. — Instrucțiunea și religia — a spus Dr. Javle — trebuie să meargă mână în mână, dacă vrem să atingem scopul de-a avea cetățeni buni. Ocupându-mă de mulți ani cu instrucțiunea în acest oraș, m'am convins că instrucțiunea fără principii morale sănătoase nu poate forma caractere nobile. Apreciez deci din plin grijile pe care le închină catolicii copiilor lor, și marile eforturi pe care le fac pentru a-i învăța principiile unei bune purtări. — Așa judecă un păgân!

Pomenirea dreptului. Austria catolică nu poate uita pe marele om de stat și bunul creștin care a fost cancelarul Dollfuss. Și tru și pentru ca amintirea lui să fie permanentizată într'un chip vrednic de concepția spirituală ce l'a călăuzit până la sfârșit, s'a plănuț ridicarea unei biserici cu această menire pe vârful muntelui Hohewarte din Austria inferioară. Piatra fundamentală a pus-o însuși arhiepiscopul cardinal al Vienei, Dr. Innitzer, rostind și un discurs ocazional în care, cu gândul la revolta național-socialistă, n'a pregetat să declare: »A fost o aberație, o nebunie, o barbarie mai mult decât păgână. Oricine se declară acum partizanul acestor oameni, se așează singur în afară de poporul austriac, în afară de civilizație și de cultură«.

Locale. Dumineca viitoare, a treisprezecea după Rusalii, va predica în catedrală p. Dr. Vasile Aftenie, protopopul Bucureștilor, iar Miercuria ce-i urmează, de Tăierea Capului Sf. Ion Botezătorul, va va predica p. Dr. Gavril Pop, profesor de religie.

Cine poșede cele mai vechi icoane ale Mântuitorului? Așa spun specialiștii și istoricii că cea mai veche icoană a Mântuitorului ar fi basorelieful de pe o medalie din vremea împăratului roman Tiberiu. Până acum se știa de cinci exemplare ale acestei medalii: una aflată de un țaran irlandez și cumpărată de muzeul din Oxford; alta dăruită în 1887 lui Leo XIII de un comerciant evreu din Buenos Aires, a treia fiind proprietatea unui italian aflător în Palestina, dăruită apoi principelui de Neapol. A patra este a profesorului Marzorati, care a dat peste ea la o licitație publică. A cincia e a colecționarului de rarități artistice. Prendini din Veneția. Acum se vorbește că ar fi și al șaselea exemplar al acestei medalii rare și prețioase, și încă în posesiunea unui cetățean din Triest, la care a ajuns dela familia conților Woikenstein.

Moare după 1535 ani de apariție. Soarta aceasta a ajuns-o pe surata *Peking-Bao* din capitala Chinei. Gazeta din chestie a fost scoasă pentru primădată la anul 400 d. Hr. de un anumit Sukung, care trece în împărăția nașterii sale drept inventatorul literelor de plumb. La început se tipăria în șase pagini, pe mătase galbenă. Ieșea zilnic cu o regularitate exemplară, — normă, dela care nu s'a abătut decât de foarte puține ori, în cazuri extrem de grele, în lunga ei viață.

Se poate trăi și pe planeta Marte! Cel puțin așa ne asigură profesorii Slipher și Adel dela observatorul Lowel de peste ocean. Asta, zice-se, în urma unei serii de observații spectroscopice cari ar dovedi că această planetă ar avea atmosferă asemănătoare cu a noastră. Câtă vreme cu celelalte e bucluc (spun tot dânașii): în Jupiter și Saturn îngheși de frig (140 grade sub zero!), înainte de ce te-ai năduși de gazul metan și amoniacul ce compun at-

mosfera acestor »vecini« neprietenoși. Tot așa ar păși-o pământeanul și pe Neptun și Uran. Cât despre Mercur și Pluto — aceștia nici n'au atmosferă. Iar a simpaticeii (dela distanță) Venus e lipsită de oxigen și vapori de apă. În schimb pe Marte: ca la noi acasă! Rămâne acum un singur lucru: să ne putem deplasa acolo. Și încă ceva: să ne primească »frații« din Martel!

Telefonul „Unirii“

M. Viștea-de-jos. Va urma, la vremea sa. Deocamdată își cere drept la lumina tiparului alt material, intrat mai de mult dar, din motive neatârnatore de noi, reținut în sertarul mesei... așteptărilor.

D. Buceruști. Suntem de perfect acord cu d. prof. univ. Dr. Ștefan Minovici că între cauzele ce împiedecă multă lume dela sfintele slujbe și ascultarea cuvântărilor bisericesti din Dumineci și sărbători se pot număra și cele înșirate de Dsa în »Universul« din Dumineca trecută: întrunirile profesionale, politice; adunările generale, comitetele școlare, etc. așezate parcă înadins pe zile de Dumineci și sărbători. Vina întrelăsărilor de felul celor menționate nu rezidă însă numai în aranjamente ca cele incriminate de d. profesor M. și nici nu se va ajunge la vindecarea răului pe calea indicată de Dsa: să intervină p. Patriarh cu înalta Sa autoritate pe lângă Guvern ca acesta să vie cu o măsură de îngrădire a adunărilor de orice fel în timpul orelor cari coincid cu slujba religioasă. Răul e mai adânc și mai grav: e în lipsa de conștiință religioasă la cei ce dau ascultare unor asemenea chemări și se supun unor atari rândueli ce-i abat dela datoria lor creștinească. Vinovată e în primul rând școala ale cărei comitete îndrăznesc să fixeze ședințe și chiar festivaluri tocmai pe timpul slujbii religioase, și asta ar trebui să se pretindă mai presus de toate: școala să fie fiica cinstită și ascultătoare a Bisericii, ca să ne poată da conștiințe limpezi, voințe hotărâte, caractere creștine, rezolute numai spre bine. Mutatis mutandis am putea învăța din pilda profesorilor jidovi ce s'au prezintat Sâmbăta trecută la Oradea pentru a face examen din l. română. Cazul e caracteristic: s'au opus, în bloc, invitației d. Paul Bujor, prof. univ. din Iași și președ. comisiei examinătoare, de a-și complini foaia ce li-s'a întins pentru a da anumite date și note informative. Asta pe titlu că-i Sâmbătă și ei în zi de sărbătoare mozaică nu pot să facă nici măcar atâta: să scrie un cuvintel, o cifră. Și nici unul n'a pus mâna pe penă. Rezultatul momentan: s'a amânat începerea examenului scripturistic dela ora 9 la ora 16, pe când șef-rabinul Benjamin Fuchs avea nădejde să aranjeze totul... Sapienți sat!

S. Lugoș. Sigur: d. Gavril Todica n'are lipsă de recomandări speciale. Muncitor harnic și conștient în ogorul scrisului, s'a impus de mult prin serioșitatea și obiectivitatea sa. Și dacă l-ar ajuta puterile, — cum nu-l ajută — să scoată și în volum materialul adunat și gata deja de tipar, ce lucruri minunate nu ar putea să mai spună! Căci, precum vedeți și din primul nostru de azi, *Filosofia faptelor*, nu așteaptă decât editorul înțeleghător și jertfelnic, pentru ca să vadă lumina tiparului. Aflase-va însă acest editor? Deie Dumnezeu să se afle! Tare ne îndoim însă, deși cu dor am dori să ne înșelăm.

Reuniunea de misiuni sfinte

Nr. 38 — 1934

Convocare

Membrii »Reuniunii de misiuni sfinte a preoșilor din Arhidieceza gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș«, în baza §-lui 28 din statute, se convoacă la

adunarea generală,

care se va ține la 7 Septembrie, 1934, ora 9 a. m., în Seminarul teologic Blaj, cu următorul

Program:

După celebrarea sf. liturghii.

1. Deschiderea adunării.
2. Alegerea:
 - a) a lor 2 (doi) notari ad hoc;
 - b) a lor 2 (doi) verificatori;
 - c) a comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor.
3. Raport:
 - a) despre activitatea și
 - b) despre averea Reuniunii.
4. Desbaterea propunerilor, cari vor fi înaintate Comitetului cu 3 zile înainte de adunare (§ 29).
5. Alegerea noului Comitet.
6. Închiderea adunării.

Blaj, din ședința Comitetului, ținută la 15 August, 1934.

ss. Dr. Ioan Cristea ss. Ștefan Roșlanu
p. secretar. președinte.

Capitulul Metropolitan Blaj

Nr. 110 — 1934.

Publicațiune

În ziua de *Joi 30 August* a. c., orele 11 a. m., se va ține în localul Administrației Centrale Capitulare din Blaj — Piața Inoc. M. Klein, licitație publică cu ofertele închise și sigilate pentru darea în întreprindere a *construirii morii sistematice* și a casei turbinelor, coform planului, devizului și caietului de sarcini, cari se pot vedea în orele oficioase (8—12, și 3—6) în biroul Administrației Centrale Capitulare.

Termen de executare 3 luni, dela adjudecarea definitivă.

Deodată cu oferta se va depune și o garanță de 5% în numerar sau efecte garantate de Stat în valoarea lor de curs, după valoarea devizului de Lei 1 031 000.

La licitație se admit numai firme serioase cari pot dovedi, că au mai executat astfel de lucrări în condițiuni bune, reprezentând deplină garanție morală și materială, dovedind totodată cu Certificat dela Tribunalul respectiv, că nu sunt în stare de faliment.

După deschiderea ofertelor se va publica rezultatul, și se va proceda imediat și la o licitație orală.

Adjudecarea provizorie o face Administrația Centrală Capitulară imediat, — sub rezerva aprobării din partea Preav Consistor Arhiepiscopesc, care hotărăște definitiv.

Garanța adjudecătorului provizor se va reține, iar a celorlalți se restituie numai decât.

În caz de neconfirmare definitivă a ofertel, adjudecătorul provizor nu poate avea alte pretenții, decât restituirea garanței depuse.

Blaj, la 7 August 1934.

Administrația Centrală Capitulară

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

foșt

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, eșepuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

A apărut noua edițiune a LITURGHIERULUI

Crudo 250 Lei
Legat întreg în pânz, aurit 340 „
LIBRARIA SEMINARULUI — BLAJ

Ucenic harnic și isteț, cu patru clase secundare, să cunoască limba Română, Maghiară și Germană, caută Librăria Anca, Cluj.